

de bietplanter

CBB

Betteraviers belges – Belgische bietentelers

ISCAL
Nieuwigheden in het
IPA 2024

MAAK KENNIS MET
De rol van loonwerkers

LIBRAMONT
Een editie gevuld met
ontmoetingen &
uitwisselingen

In dit nummer:

- 3** EDITO
- 4** IN 'T KORT
- 6** ISCAL
- 8** SUIKERMARKT
- 9** VARIA
- 11** WEERSVERZEKERING
- 12** KBIVB
- 16** LIBRAMONT
- 18** MAAK KENNIS MET

André Wauters (KBIVB), Joseph Cleiren (CBB), Stéphane Velghe (CBB), Simon Mascart (KBIVB), Heidi Pittomvils (KBIVB) en Loïs Penasse (CBB)

Reflecties bij de start van de campagne

Na het goede nieuws over de bietprijs die door Südzucker werd aangekondigd voor de campagne 2023/24, werden we al snel geconfronteerd met een zeer teleurstellende graanoogst. Dit bewijst opnieuw dat het belangrijk is om niet al je eieren in één mand te leggen en dat we al onze teelten nodig hebben om onze risico's te spreiden! Helaas zijn de vooruitzichten voor de bietprijs in de campagne 2024/25 niet zo optimistisch. Bij de TS zal de bietenzaai in 2025 worden verminderd om de levering van bieten te beperken tot het basiscontract. Met andere woorden, TS zal in 2025 geen aanvullende contracten aanbieden. Het doel is om de geproduceerde hoeveelheden af te stemmen op de marktvraag om zo een "rendabele" prijs voor de bietenteelt te behouden.

Dit is waarschijnlijk een goede maatregel, op voorwaarde dat iedereen meedoet. Anders kunnen we marktaandeel verliezen en de rentabiliteit van onze fabrieken in gevaar brengen.

Ik denk in het bijzonder aan de Oekraïense import en ik stel mezelf vragen over de onbeperkte hoeveelheden Oekraïense suiker die in de EU zijn geïmporteerd en die de Europese voorraden hebben doen toenemen. In hoeverre hebben deze importen bijgedragen aan onze Europese suikeroverschotten? Wij, Europese bietentelers, kunnen niet opdraaien voor de gevolgen van het Oekraïense conflict.

Europese producenten doen er alles aan om suiker van hoge kwaliteit en duurzaamheid te produceren volgens de strengste Europese normen. En dan zien we dat eindgebruikers zich wenden tot suikers zonder kwaliteitsgaranties, met als gevolg een daling van de prijs van onze duurzame suiker!

Begin september hebben enkele vertegenwoordigers van de CBB en het KBIVB deelgenomen aan het BETASOL-forum in Worms, Duitsland. Dit forum is een soort "hoogmis" van wetenschappelijk onderzoek, gericht op het vinden van een biotechnologische oplossing voor het probleem van het syndroom van lage suikergehaltes (SBR), dat steeds vaker voorkomt in Duitsland en Frankrijk. We waren verbaasd over het aantal onderzoekers dat zich met dit onderwerp bezighoudt. Er bestaan chemische oplossingen, maar de uitdaging ligt in het vinden van nieuwe technieken voor gewasbescherming, natuurlijke groeiregulatoren, enz. Dit is een lange strijd die samenwerking, overleg, moed en volharding van iedereen vraagt om onze "gereedheidskist" te vergroten.

Het was interessant om te zien hoeveel belang hieraan werd gehecht, gezien het aantal onderzoekers, universiteiten en onderzoekscentra dat hierbij betrokken is. De dreiging is groot voor de Europese bietenteelt, omdat er verschillende besmettingsbronnen zijn: door de wind, transport, landbouwproducten, enz. We kregen de indruk dat de suikerindustrie nog steeds belangrijk wordt geacht voor Europa!

Met de eerste bietenoogst in aantocht wens ik alle telers, ondernemers, transporteurs en fabrieksmedewerkers een zeer goede bietencampagne toe!

Joseph Cleiren
Voorzitter CBB

In't kort

De strijd tegen doornappel (*Datura stramonium*) wordt verplicht in het kader van de IPM-regelgeving en de Vegaplan-standaard. Het overschrijden van meer dan 10 planten per hectare in het stadium van zaadvorming wordt beschouwd als een niet-naleving van niveau 2. In Vlaanderen zal dit vanaf 2026 worden opgewaardeerd naar niveau 1. Maatregelen moeten worden genomen om de aanwezigheid van doornappelzaden in graan- en voedergewassen te beperken. Bij aanwezigheid moet de koper op de hoogte worden gebracht.

De Oekraïense suikerexport daalde in juli tot 10.300 ton

na de beslissing van de Europese Unie om de import van Oekraïense suiker te verminderen. In juli werd van de 77.800 ton verkochte suiker, 67.700 ton afgezet op de binnenlandse markt en 10.300 ton geëxporteerd naar voornamelijk Turkije en Libië.

Voor 2024 verwacht het Oekraïense ministerie van Landbouw een suikerproductie van 1,8 miljoen ton en een export van 900.000 ton.

Het Duitse zaadbedrijf KWS verwacht een omzetstijging van 12% tot ongeveer 1,7 miljard

euro in 2023/24 en een stijging van de EBIT met meer dan 50% tot 300 miljoen euro. De aanzienlijke stijging van de omzet en de EBIT wordt vooral toegeschreven aan het segment van de suikerbiet, meldt Sugaronline.

Nordzucker verwacht hogere dan gemiddelde opbrengsten voor de campagne 2024/25 in haar Europese fabrieken, aldus Sugaronline. De bietencampagne zou duren tot eind januari 2025. De Nordzucker-fabriek in Opalenica, Polen, startte op 27 augustus, gevolgd door de fabrieken in Duitsland, Denemarken, Finland, Litouwen, Zweden en Slowakije enkele dagen later.

Rusland: De productie van 2024/25 zal naar verwachting slechts 5,8 miljoen ton bedragen, vergeleken met 6,5 miljoen ton in de vorige campagne, ondanks een toename van het areaal suikerbieten. Volgens schattingen zijn de suikergehaltes goed, maar zijn de wortelopbrengsten matig. De campagne begon een maand eerder dan normaal in sommige suikerfabrieken. Volgens Sugar.ru nadert de gevechtzone met Oekraïne vier suikerfabrieken.

Roemenië: Agrana gaat begin oktober haar suiker- raffinaderij in Buzau sluiten, maar behoudt haar suikerfabriek-raffinaderij in Roman, in het noorden van Roemenië. Met de sluiting van de fabriek in Buzau heeft Roemenië nog maar twee operationele suikerfabrieken, tegenover dertig in 1990. Naast de fabriek in Roman is alleen de Ludus-suikerfabriek nog operationeel, die in 2023 door twee onafhankelijke Roemeense investeerders werd overgenomen van Tereos.

Een vraag? Een opmerking? Een klacht over uw resultaten? Aarzel niet ons te contacteren:

- Bietensyndicaat Tienen: controletnn@cbb.be – 016/80.14.24
- Bietensyndicaat Longchamps: secretariat.abw@cbb.be – 081/51.02.41
- Bietensyndicaat Fontenoy: Stefaan Van Haecke : cocovlaams@gmail.com 0478/26.02.68
Michel Pecquereau : pecqmich@hotmail.com 0495/13.49.57
- OPCO :
Loïs Penasse : 02/551.11.73

Reserveer uw KWS-suikerbietenzaad en profiteer van korting!

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

€ 10,-
KORTING PER
EENHEID*

Rhizomanie- een aaltjestolerant

**TESSILIA
KWS**

- Hoge opbrengsten op besmette en onbesmette gronden
- Hoog suikergehalte
- Goede tolerantie tegen bladziekten

**FIONARA
KWS**

- Hoog opbrengstpotentieel
- Zeer gezond blad
- Laag grondtarra
- Niet schieter gevoelig
- Kan de volledige campagne gerooïd worden.

**MIRACULA
KWS**

- De topper in suikeropbrengst
- Zeer sterke tolerantie tegen rhizomanie en aaltjes
- Zeer gezond blad

CR+ rassen: het wapen in de strijd tegen cercospora

**ANTONICA
KWS**

- Rhizomanietolerant
- Suikerproductie RZ Nr. 1
- Zoet en goed
- Super sterk tegen cercospora

**RENTABLA
KWS**

- Rhizoctoniatolerant
- Zeer goede bladgezondheid cercospora
- Zeer hoog suikergehalte
- Hoge suikeropbrengst

**PATRIZIA
KWS**

- Rhizomanietolerant
- TOP suikeropbrengst
- Rijkste ras
- Laag grondtarra + super sterk tegen cercospora

* Deze actie is geldig van 1 t/m 30 september 2024 en alleen van toepassing op de rassen in deze advertentie.

Scan de QR-code voor meer informatie of om direct uw korting te claimen.

Start campagne Iscal

Optimism is a moral duty. Een quote die we in ere houden bij de start van de nieuwe campagne. In dit artikel krijg je een korte samenvatting van wanneer en hoe de campagne start, alsook onder welke voorwaarden (IPA) uw bieten de fabriek binnenkomen. Achtergrond/details en meer up-to-date informatie nodig? Volg de nieuwsbrieven van COCO-Vlaanderen en COCO-Hainaut.

Stefaan Van Haecke, Secretaris COCO-ISCAL en COCO-Vlaanderen

Nieuwigheden in de IPA 2024

Pulp en pulpvergoeding

Pulpprijs (22,5 % DS): € 41,65/ton met een corresponderende pulp vergoeding van € 7,5/ton

Laadkosten bieten

Verhoging laadkosten met 3 cent/ton tot € 0,46/ton bruto

Schuimaarde

Mogelijkheid voor Vlaamse teler om zijn mede verantwoordelijkheidsbijdrage van € 0,20/ton bieten te ontlopen door de hoeveelheid voor de komende 3 jaar in één keer te bestellen. Komende 2 jaar vervalt uw bijdrage.

Voorschot

Een eerste voorschot van € 15,75/ton wordt uitbetaald de 20e van de maand, volgend op de maand van levering. Restricties bij grote bestellingen van nevenproducten mogelijk.

Premies late leveringen

Verhoging van de premie naar € 0,13/ton per dag vanaf 21 december.

Aanmoedigingspremie

Beslissing genomen door beide COCO's : Eénmalige aanmoedigingspremie van € 1/ton op de gecontracteerde hoeveelheid bieten uitzaai 2024.

Startdatum

- 18 september '24 (eerste aanvoer 17e)
- Duur campagne: 115 dagen

Vroege premies

- 4 weken vroege premies
- Nieuw berekeningssysteem, moet beter het groeiverlies compenseren
- Minimale premie:
 - week 1: € 4,15/ton
 - week 2: € 3,32/ton
 - week 3: € 2,16/ton
 - week 4: € 1,00/ton
- Enkel op geplande hoeveelheid

Verplichting afdekken met Toptex

Bieten te leveren vanaf 9 december moeten verplicht afgedekt worden. Hiervoor is er een premie van € 1,80/ton voorzien, mits deze bieten 10 dagen afgedekt zijn. Er is de mogelijkheid om rollen aan te kopen bij de fabriek (tot de voorraad (200) uitgeput is) aan goedkoper tarief. De Vlaamse teler kan hierop nog VLIF-steun aanvragen. (blokperiode eindigt eind september!).

Bij de start van de campagne verzekeren we u dat onze controleurs in de fabriek terug paraat zijn om een kritisch oog in het zeil te houden. Het bestuur zal alle beslissingen binnen ISCAL in verband met de campagne onder een vergrootglas houden. Ook uw secretaris staat klaar om u bij allerlei problemen zoveel mogelijk te helpen. Bellen kan op 0478/260268, zowel voor de telers van Vlaanderen als van Hainaut.

Wie meer duiding en directe informatie wenst te ontvangen, volg onze nieuwsbrieven. Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Stuur dan een mailtje naar cocovlaams@gmail.com.

Suikerprijzen dalen op de wereldmarkt en in de EU

De prijzen van witte suiker op de wereldmarkt blijven sinds het begin van het jaar dalen, van € 580/t in januari tot € 470/t eind augustus. Deze daling valt te verklaren door de gunstige vooruitzichten voor de wereldwijde productie.

Martine Moyart

Na twee campagnes met tekorten wordt voor de campagne 2024/25 een overschot verwacht, voornamelijk door de uitstekende oogst in Brazilië en de verhoogde productie in Azië. Dit zou de wereldwijde suikerreserves verder kunnen aanvullen. Over het algemeen wordt verwacht dat de suikerprijzen verder zullen dalen, al zijn tijdelijke schommelingen mogelijk. Eind augustus stegen de termijncontracten voor ruwe suiker op de beurs in New York met meer dan 8%. Dit was het gevolg van een ongekende golf van branden in de suikerrietvelden in Brazilië. Handelaars verwachten dat hierdoor het wereldwijde aanbod van suiker de komende maanden zonder druk zal staan, totdat de extra productie uit Thailand en India vanaf november de markt weer kan stabiliseren.

In de Europese Unie bereikte de gemiddelde verkoopprijs van witte suiker in de EU (af fabriek), volgens het prijsobservatorium van de Commissie, in juli 2024 € 775/t. Dit is een daling van € 32/t vergeleken met de gemiddelde prijs van € 807/t in juni 2024. Vooral in onze regio was de daling het grootst.

De prijsontwikkeling per regio voor contractverkoop langer dan een jaar is als volgt:

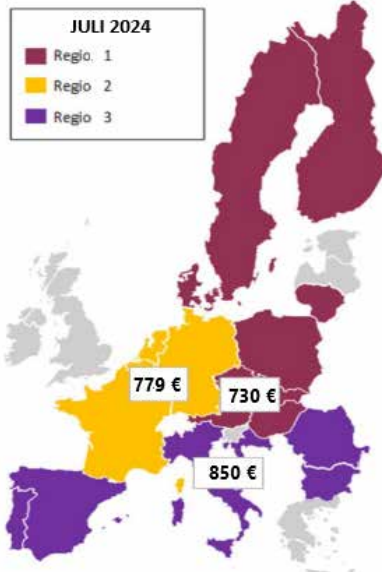
Regio 1 (Noord- en Oost-Europa)	€ 730/t € 755/t in juni 2024
Regio 2 (BE, FR, NL, DE)	€ 779/t € 816/t in juni 2024
Regio 3 (Zuid-Europa)	€ 850/t € 872/t in juni 2024

Ook de spotprijzen dalen in de EU. Eind augustus varieerden de spotprijzen voor geleverde suiker (Platts-rapport) van € 520/t in Noordwest-Europa, tot € 560/t in Noord-Italië en tot € 630/t in het Verenigd Koninkrijk.

Toename van de EU-voorraden

Voor de campagne 2024/25 schat de Commissie dat de bietenteelt in de EU ongeveer 1,48 miljoen hectare zal bedragen in 2024, een toename van 5,8% ten opzichte van 2023. Duitsland blijft de grootste producent in de EU met 379.000 hectare bieten (+1% ten opzichte van 2023). In Frankrijk zijn de oppervlakten met 7% toegenomen (+23.600 hectare), tot 341.000 hectare. De toename van de oppervlakte zal echter niet leiden tot een even grote toename van de suikerproductie, vanwege de late zaai en een toename van ziektes. Zo lijkt het syndroom van lage suikergehaltes (syndroom basse richesse) zich buiten Duitsland te verspreiden.

Voor de campagne 2024/25 verwacht de Commissie dat de suikerproductie in de EU 16,4 miljoen ton zou kunnen bereiken, een stijging van 5% ten opzichte van 2023/24, met een geschatte suikerconsumptie van 14,4 miljoen ton. De suikerexporten en -importen zouden met +/- 1,3 miljoen ton in evenwicht blijven. Uiteindelijk zou dit leiden tot een stijging van de eindvoorraden voor de campagne 2024/2025 naar 2,3 miljoen ton, vergeleken met 1,9 miljoen ton aan het eind van de campagne 2023/24. Als deze voorspellingen uitkomen, zou de suikerbevoorrading in de EU tijdens de volgende campagne minder krap moeten zijn, wat de prijzen verder zou kunnen verlagen.

Nederland: Cosun verlaagt het volume van de bietencontracten

De Nederlandse suikerproducent Cosun, die een stijging van de suikerverkoop had verwacht tijdens de zomermaanden vanwege de sterke vermindering van de suikerimport uit Oekraïne, zag echter een daling van de vraag naar suiker.

Gezien de hoge suikerreserves heeft Cosun besloten om de productie voor de volgende campagne naar beneden bij te stellen. Cosun voorspelt een daling van het verkoopvolume van suiker in 2025 en 2026 en heeft besloten om de volumes van de bietencontracten voor 2025 met 5% te verminderen.

Cosun begint de campagne op dinsdag 17 september in zijn twee fabrieken, drie dagen eerder dan vorig jaar. De huidige opbrengstverwachtingen liggen rond de 79 ton bieten per hectare, en de campagne zou 127 dagen moeten duren. De opbrengstprognoses voor bieten variëren sterk van regio tot regio en zelfs binnen dezelfde regio.

Nordzucker vermindert CO₂-uitstoot met nieuwe extractietoren

Nordzucker, de op een na grootste suikerproducent van Duitsland, zal bij de start van deze campagne een nieuwe suikertoren in gebruik nemen in zijn fabriek in Uelzen. Dankzij deze extra toren verwacht Nordzucker de CO₂-uitstoot met ongeveer 10.000 ton per jaar te verminderen in de fabriek van Uelzen. In deze nieuwe toren, met een extractiecapaciteit van 11.200 ton bieten per dag, wordt suiker uit de bietpulp geëxtraheerd met behulp van water dat tot ongeveer 60 graden wordt verwarmd. Een bijzonderheid is dat de bietpulp er twee keer zo lang blijft als in andere torens, wat resulteert in een efficiëntere suikeroogst en een vermindering van het water- en energieverbruik.

Nordzucker is van plan om in totaal ongeveer 300 miljoen euro te investeren in de decarbonisatie van zijn productielocaties in de komende vijf jaar om de koolstofvoetafdruk van suiker te verminderen. De extractietoren in Uelzen is een belangrijke stap in dit proces.

Finasucre: goede resultaten dankzij de suikerdivisie

In een persbericht van 26 juli 2024 kondigde Finasucre, dat Iscal Sugar bezit, positieve resultaten aan voor het boekjaar dat werd afgesloten op 31 maart 2024. Finasucre, opgericht in 1929 door de familie Lippens, is actief in de productie van suiker, noten, melkzuur, PLA

(bioplastics) en in de vastgoedsector. Het is een internationaal bedrijf met fabrieken en landbouwgronden in België, Nederland, de Democratische Republiek Congo, Australië en Nieuw-Zeeland. Op 31 maart telde het ongeveer 3.700 vaste medewerkers en 2.200 seizoensarbeiders, met een recordomzet van iets meer dan een half miljard euro.

Finasucre toont zich optimistisch ondanks een moeilijke economische context. De omzet bereikte bijna 545 miljoen euro (+7% ten opzichte van het vorige jaar) en de operationele winst voor afschrijvingen (EBITDA) verdubbelde vergeleken met het vorige boekjaar tot 41 miljoen euro. Deze groei is voornamelijk te danken aan de stijging van de suikerprijzen en verkoopvolumes, evenals aan de rationalisatie van de productiekosten. Finasucre plant tal van investeringen binnen de groep om de prestaties van de productie-installaties te verbeteren, met name om de koolstofimpact te verminderen.

Interne reorganisatie

Volgens het jaarverslag is Finasucre momenteel bezig met een interne reorganisatie waarbij vijf afzonderlijke entiteiten worden opgericht, elk gewijd aan een specifieke sector: suiker, noten, melkzuur/PLA, vastgoed en financiën. Het doel van deze reorganisatie is om het bestuur, de strategieën en de risico's van elke sector efficiënter en doelgerichter te beheren.

Deze reorganisatie komt mede voort uit een verzoek van bepaalde aandeelhouders om meer liquiditeit voor hun aandelen te kunnen zoeken, wat betekent dat sommige aandeelhouders een verkoop van aandelen nastreven. In dit kader overweegt de groep de mogelijkheid om in de toekomst externe investeerders en partners bij bepaalde bedrijfsonderdelen te betrekken.

Naast suiker maken ook macademia noten deel uit van het portfolio van Finasucre. u portefeuille de Finasucre

Strategische dialoog over de toekomst van de landbouw: naar een evenwichtigere landbouwvisie?

Ursula von der Leyen introduceerde in haar toespraak over de Staat van de Unie in september 2023 de strategische dialoog over landbouw, als reactie op de tekortkomingen van de top-downbenadering in de “van boer tot bord”-strategie. Het doel was een echte dialoog op gang te brengen om een nieuwe “Agrovoedingsvisie” te ontwikkelen.

Na zeven maanden onderhandelingen werden de conclusies van deze dialoog gepresenteerd aan Ursula von der Leyen. Belangrijke punten zijn:

- De noodzaak om voedselzekerheid en duurzaamheid te waarborgen;
- Een samenhangend handelsbeleid, met meer aandacht

voor landbouw in handelsbesprekingen, zoals de EU-Mercosur-overeenkomst;

- De financiering van de transitie via een “toegewijd GLB-budget”, een “tijdelijk transitie-fonds” en een “goed gefinancierd natuurherstel-fonds”.

Daarnaast worden aanbevelingen gedaan om boeren meer macht te geven in de waardeketen, bijvoorbeeld door verlieslatende verkoop aan te pakken en transparantie te vergroten.

Copa en Cogeca, die Europese landbouworganisaties vertegenwoordigen, wijzen op het belang van grondbeheer, revitalisering van plattelandsgebieden, generatiewisseling en innovatie. Christiane Lambert, voorzitter van Copa, ziet deze dialoog als het begin van een constructief proces onder leiding

van Ursula von der Leyen, gericht op een evenwichtige en strategische landbouwvisie.

Ursula von der Leyen is herbenoemd tot voorzitter van de Europese Commissie voor de volgende politieke cyclus 2024-2029. Ze heeft beloofd om in haar nieuwe mandaat binnen 100 dagen een “Schone Industriële Deal” te lanceren.

Fred Zeller neemt afscheid: een carrière gekenmerkt door internationale samenwerking

Joseph Cleiren (voorzitter van de CBB), Jean-Paul Vanelderen (Verbond), Hendrik Vandamme (CBB), Marcel Jehaes (CIBE) en Muriel Weverbergh (CBB), waren onlangs aanwezig op de algemene vergadering van de SZVG in Ochsenfurt, waar de jaarresultaten werden gepresenteerd. Diezelfde avond werd een speciaal eerbetoon gebracht aan Fred Zeller, die na vele jaren als secretaris-generaal van de Duitse bietentelersvereniging met pensioen gaat.

Talrijke vertegenwoordigers uit de suikerbietensector, zowel uit Europa als wereldwijd, waren aanwezig om zijn immense bijdrage aan de sector te vieren. Fred Zeller was onder andere de drijvende kracht achter de samenwerking tussen de SZVG en de Sopabe T, wat leidde tot vruchtbare samenwerkingen. Het was altijd een plezier om met hem samen te werken. We wensen hem dan ook een welverdiend en rustig pensioen toe!

Weerverzekering voor Deense suikerbieten

In Denemarken hebben de suikerbietentelers sinds 2023 een zelfverzekeringsregeling om zich te beschermen tegen slechte weersomstandigheden. Dit model is grotendeels gebaseerd op de regeling die al jaren in Zweden wordt gebruikt.

Isabelle Roelandts

Bijdragen en dekking

Elke teler betaalt 1 DKK (ongeveer 0,13 euro) per ton bieten aan de verzekeringspot. Deze verzekering dekt de bieten die vanaf 23 december tot het einde van de campagne worden geleverd en beschermt specifiek tegen vorstschade die de bieten ongeschikt maakt voor suikerproductie.

Voorwaarden voor dekking

Om in aanmerking te komen voor de verzekering, moeten de bieten uiterlijk op 10 december worden gerooid en bedekt. Dit is de normale uiterste datum voor het rooien van bieten in Denemarken. Daarnaast moeten de bieten op het moment van rooien geschikt zijn voor opslag in de hoop en later voor suikerproductie. Met andere woorden, de verzekering dekt alleen vorstschade die tijdens de opslag in de hoop optreedt. In Denemarken worden de bieten doorgaans alleen bedekt met Toptex, wat een beperkte bescherming tegen vorst biedt.

Claims en vergoedingen

Telers moeten binnen vijf dagen na de campagne melding maken bij de fabrikant (Nordic Sugar) als zij bieten hebben moeten weggooien die zij onder de verzekering willen laten vallen. Weggegooiden bieten worden vergoed met 90% van de basisbietprijs, waarbij de eerste 40 ton bieten voor rekening van de teler blijven. Als er niet genoeg geld in de pot zit om alle weggegooi-

de bieten te dekken, kunnen de betalingen per ton bieten worden verlaagd of kan een deel van het geld van het volgende jaar worden gebruikt. Als er aan het einde van de campagne geld overblijft, wordt dit terugbetaald aan de telers.

Toekomstige onderhandelingen

Momenteel zijn er onderhandelingen gaande met Nordic Sugar om extra geld in de verzekering te steken bij een zeer late afloop van de campagne. Zweden heeft een vergelijkbare overeenkomst en Denemarken hoopt deze regeling ook te kunnen implementeren.

Deze nieuwe verzekeringsregeling biedt de Deense bietentelers een broodnodige bescherming tegen de onvoorspelbare weersomstandigheden en zorgt ervoor dat zij met meer zekerheid kunnen werken.

KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT TOT VERBETERING VAN DE BIET VZW
Molenstraat 45, B-3300 Tienen—info@kbivb.be—www.irbab-kbivb.be

De suikerbiet en haar teelttechniek

PVBC - PROGRAMMA VOORLICHTING BIET-CICHOREI, IN HET KADER VAN DE PRAKTIJKCENTRA

SBR en RTD: Welk risico voor België?

Op 3 en 4 september werd een internationaal forum over de ziekten van het 'Syndrome des Basses Richesses' georganiseerd in Worms (Zuidwest-Duitsland) door BETA-SOL, waarbij alle specialisten uit de suikerbieten- en aardappelsector samenkwamen. Het KBIVB was aanwezig.

'Syndrome des Basses Richesses' - SBR (veroorzaakt door *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus*) en 'Rubbery Taproot Disease' - RTD (veroorzaakt door *Candidatus Phytoplasma solani*) zijn bacteriële ziekten die worden overgedragen door glasvleugelcicaden, zuig- en stekende insecten.

Hoewel een deel van hun naam vergelijkbaar is, behoren deze twee bacteriën niet tot dezelfde fylogenetische groep. Afhankelijk van het land zijn deze pathogenen opkomend, opnieuw opkomend of breiden ze uit.

Vanwege de gelijkenis van hun bladziektesymptomen en hun biologie, worden deze pathogenen vaak met elkaar verward. Om het nog ingewikkelder te maken, kunnen beide pathogenen dezelfde plant gelijktijdig infecteren. Zo kan, afhankelijk van de bron, de term **"Syndrome des Basses Richesses (SBR)"** verwijzen naar het complex gevormd door deze twee pathogenen, of specifiek, naar de ziekte veroorzaakt door *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* (ARSEPH).

Wanneer *Candidatus Phytoplasma solani* (PHYPSO) de plant echter alleen infecteert, wordt de ziekte aangeduid als **"Rubbery Taproot Disease (RTD)"** bij suikerbieten en als **Stolbur** bij aardappelen.

Figuur 1: Veld aangetast door SBR

Hoewel SBR nog niet in België is vastgesteld, houdt het KBIVB de ontwikkeling van deze ziekte in de buurlanden nauwlettend in de gaten. Onderzoeksprojecten en literatuurstudies zijn opgestart om de situatie in ons land te monitoren en preventieve en bestrijdende maatregelen te identificeren. Dit artikel geeft een samenvatting van de huidige kennis en lopende onderzoeksprojecten met betrekking tot SBR en RTD.

SBR (Syndrome Basses Richesses)

Historiek: SBR (Syndrome des Basses Richesses) werd voor het eerst waargenomen in 1991 op suikerbieten in Bourgondië en Franche-Comté (Frankrijk). Sinds de sluiting van de suikerfabriek in Aiserey werd de ziekte niet meer gedetecteerd in Frankrijk, totdat deze in 2023 opnieuw opdook in verschillende percelen in de Elzas. In Duitsland breidt SBR zich sinds 2009 sterk uit. Het getroffen areaal steeg van 10.000 hectare in 2017 naar 60.000 hectare in 2023 (bron: SES Vanderhave). In Zwitserland schat het bureau voor de suikerbietenteelt (SFZ-CBS) dat de snelheid van verspreiding van de ziekte 15 tot 20 km per jaar bedraagt en dat bijna de helft van het bietengebied in het land is aangetast.

Symptomen: De ziekte wordt veroorzaakt door twee bacteriën die de cellen van het floëem (het transportweefsel van de plant) koloniseren, voornamelijk in de wortels en de bladstelen van oudere bladeren. De symptomen verschijnen aan het begin van de herfst (eind augustus - begin september), 2 tot 4 maanden na de infectie van de bieten op het veld. *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* heeft niet veel waardplanten en slechts twee bekende vectoren: *P. leporinus* en *Cixius wagneri*.

Bladeren: Er treedt een vergeling en chlorose van de bladschijf van de oudste bladeren op, terwijl de nerven groen blijven. Er is een aanzienlijke productie van jonge, lancetvormige en asymmetrische bladeren.

Wortels: Bruinverkleuring van de vaatbundels in de wortel, wat overeenkomt met de afweermecanismen van de plant. Om de verspreiding van de pathogeen in haar weefsels te voorkomen, induceert de plant necrose van de floëembuizen, deponering van fenolen en lignificatie van de celwand. Dit fenomeen verhindert de opslag van suiker in de wortel, wat de lage opbrengsten bij geïnfecteerde bieten verklaart.

Figuur 2: Bladsymptomen gerelateerd aan SBR. Geelverkleuring en chlorose van de oudste bladeren. Intense productie van jonge, lancetvormige en asymmetrische bladeren.

Figuur 3: Wortelsymptomen gerelateerd aan SBR: bruine vaatbundels

RTD (Rubbery Taproot Disease)

Historiek: Tot op heden zijn de agressieve vormen van deze ziekteverwekker niet gedetecteerd in onze regio's. Deze stammen zijn echter wel aanwezig in bepaalde gebieden in het oosten, met name in Oost-Duitsland, Servië, Roemenië, Hongarije en Kroatië.

Symptomen: Net zoals bij het SBR verschijnen de symptomen aan het begin van de herfst (eind augustus - begin september).

Bladeren: De 'Rubbery Taproot Disease' wordt gekenmerkt door vergeling van de oude bladeren, verwelking van de plant, gevolgd door necrose van de bladeren, beginnend met de oudste.

Wortels: In tegenstelling tot SBR wordt de wortel zacht en rubberachtig, en er is geen bruine verkleuring van de vaatbundels van de wortel te zien.

De intensiteit van de symptomen veroorzaakt door *Candidatus Phytoplasma solani* op suikerbieten varieert sterk, afhankelijk van de aanwezige stam en de klimatologische omstandigheden. De stammen die aanwezig zijn in Oost-Europa (Servië) lijken virulenter te zijn dan die in het westen van Duitsland zijn geïdentificeerd. De symptomen zijn ernstiger in warme en droge jaren.

Deze phytoplasma heeft meer dan 150 waardplanten en meerdere vectoren.

Figuur 4: Wortelsymptomen van RTD: rubberachtige wortel

Vectoren

De vectoren van deze twee bacteriën zijn glasvleugelcicaden, zuigende insecten die zich voeden met floëmsap van de planten. Net als bladluizen maakt hun voedingswijze hen tot uitstekende vectoren van virussen en bacteriën.

Welke cicaden zijn de vectoren van SBR en RTD:

Pentastiridius leporinus is geïdentificeerd als de belangrijkste vector van SBR in Frankrijk, Duitsland en Zwitserland. Dit komt doordat *P. leporinus* de meest voorkomende cicade is in deze gebieden en een groot deel van de populatie besmet is met *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus*.

In Servië, het epicentrum van RTD-epidemieën, zijn *Reptalus quinquecostatus* en *Reptalus cuspidatus* geïdentificeerd als de belangrijkste vectoren van RTD.

Deze verschillende cicaden lijken morfologisch erg op elkaar, wat de morfologische differentiatie moeilijk maakt. De volwassen cicade bereikt een grootte van 6 tot 9 mm voor de vrouwtjes en 5 à 7 mm voor de mannetjes. Ze is bruinachtig van kleur met een zwart, driehoekig schild en fijne lichtbruine lijnen op de bovenzijde van het borststuk. De voorvleugels zijn doorzichtig en wanneer in rust, zijn ze gevouwen in een dakvorm boven het lichaam.

Ziekte- en vectorcyclus:

P. leporinus, oorspronkelijk waargenomen in rietvelden, is nu in staat zich aan te passen aan gecultiveerde soorten, met name suikerbieten, tarwe, gerst en recenter ook aardappelen. De snelle aanpassing van de vector aan gecultiveerde soorten vormt een verhoogd risico op verspreiding en virulentie van ziekten.

Figuur 5: Foto van een volwassen *P. leporinus* op een bietblad — Agroscope, Floriane Bussereau.

De volwassen cicade migreert naar de bietenvelden aan het eind van de lente (midden mei) tot het begin van de zomer. Ze legt tot 50 eieren in de grond nabij de wortels van bieten. De larven komen ongeveer twee weken na het leggen van de eieren uit en voeden zich met de wortels van bieten tot aan de oogst. Na een winterse rustperiode voltooiën de larven hun ontwikkeling op een tweede plant, meestal op wintertarwe die na de bieten wordt gezaaid. Ze kunnen ook overwinteren op de wortels van maïs, selderij of kool.

In het volgende voorjaar migreren de volwassen cicaden naar nabijgelegen bietenvelden om hun cyclus te hervatten. Sommige studies hebben aangetoond dat in jaren die gunstig zijn voor de ontwikkeling van *P. leporinus* (warme en droge jaren zoals 2022), er eind augustus een tweede vluchtpiek kan worden waargenomen.

Het insect neemt de bacteriën op als larve en als volwassene wanneer het zich voedt op de plant. Eenmaal geïnfecteerd, is *P. leporinus* in staat de bacterie die SBR veroorzaakt, na enkele dagen al over te brengen en blijft het zijn hele leven besmettelijk. De cicade kan ook *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* aan haar nakomelingen overdragen: tot 30% verticale transmissie. Dit is niet het geval voor *Candidatus Phytoplasma solani*, dat niet aan de volgende generatie wordt doorgegeven.

Figuur 6: Foto van een larve van *P. leporinus* op een bietwortel

Figuur 7: Vallen om glasvleugelcicaden in de bietvelden te vangen.

Onderzoek en bestrijdingsmethoden

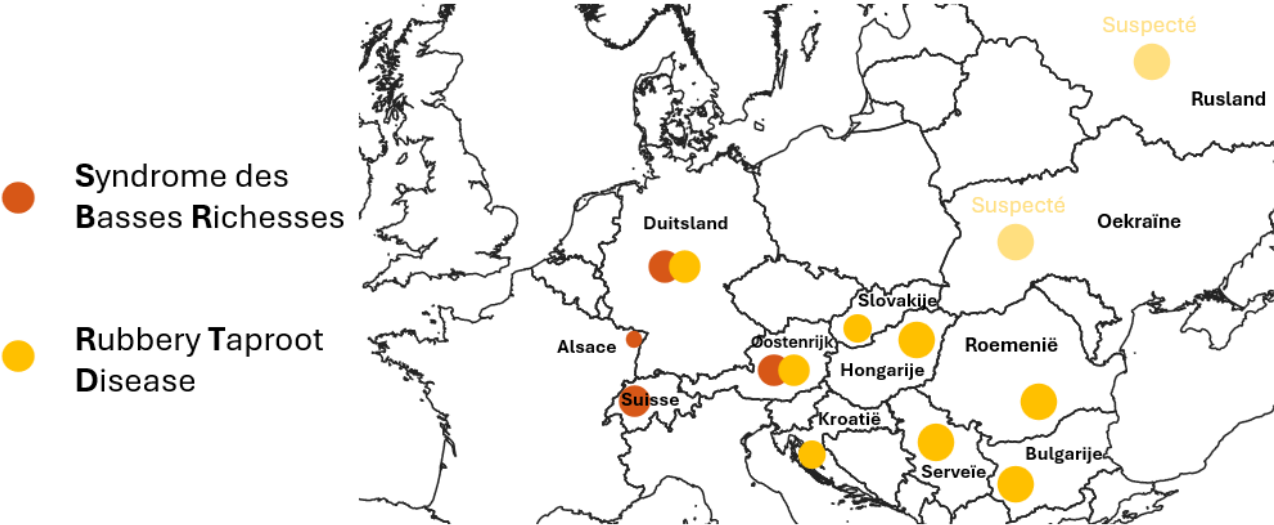
Momenteel in België:

Hoewel SBR nog niet in België is gedetecteerd, houdt het KBIVB de verspreiding van deze ziekte in onze buurlanden nauwlettend in de gaten. Wij maken deel uit van een 'taskforce', opgericht door de Duitsers in 2023, om de monitoring van de ziekte/vector te intensiveren en om oplossingen voor boeren te onderzoeken.

Zo zijn verschillende suikerbietmonsters die tijdens de oogst van 2023 in verschillende Belgische bietenteeltgebieden zijn genomen, naar Duitsland gestuurd om de aanwezigheid van *Candidatus Arsenophonus phytopathogenicus* en *Candidatus Phytoplasma solani* te analyseren. Alle genomen monsters kwamen negatief terug.

Dit jaar hebben we de monitoring van de glasvleugelcicade *P. leporinus* in België opgestart. We hadden geen informatie over de aanwezigheid van de vector in ons land. Daarom volgen we in zeven velden verspreid over België de populatieontwikkeling van de cicaden met behulp van vallen (gele plakplaten) die wekelijks in de velden worden gecontroleerd.

We werken ook samen met Belgische en internationale onderzoekscentra om de precieze identificatie van *P. leporinus* op de verzamelde vallen te valideren. Tegelijkertijd werken we aan de ontwikkeling van een moleculaire identificatiemethode (PCR) om de aanwezigheid van beide bacteriën in de cicaden of in suikerbieten te kunnen identificeren.

Figuur 8: Verspreiding van SBR en RTD in Europa — ITB - www.itbfr.org

In onze buurlanden:

In de buurlanden waar SBR aanwezig is, zijn verschillende methoden getest om de cicadenpopulaties te verminderen:

- Insecticiden, conventioneel en voor biocontrole, worden uitgetest, maar vandaag lijkt geen voldoende effectief te zijn tegen *P. leporinus*. De larven worden immers beschermd onder de grond en de volwassen cicaden zijn zeer actief tijdens de vluchtperiodes (miljoenen individuen gedurende meerdere weken).
- Bodembewerking, zoals ploegen, lijkt invloed te hebben op de cicadenpopulatie. Volgens sommige studies kan dit leiden tot een vermindering van de opkomst met maximaal 50% in de daaropvolgende zomer. Maar de resultaten variëren sterk tussen de jaren.
- De strategie gericht op het aanpassen van de rotatie blijkt momenteel het meest veelbelovend te zijn. Het is niet aanbevolen om een wintergraan na de bieten te planten, om de cyclus van de vector te doorbreken. Het lijkt interessant om een voorjaarsgewas (maïs, erwten) zo laat mogelijk te planten om de larven uit te hongeren. Het wordt ook afgeraden om een aardappelteelt na de bieten te planten. Wortelen en uien worden eveneens afgeraden.
- In Zwitserland lijkt het gebruik van menggewassen in combinatie met suikerbiet de cicadenpopulatie te verminderen.
- Sommige tolerante rassen zijn al op de markt in de getroffen landen. Het eerste SBR-tolerante ras is in 2021 geregistreerd in Duitsland. Het Zwitserse Suikerbieten Centrum noemt de eerste rassen met een geringere impact van SBR in 2024. Er worden aanzienlijke inspanningen geleverd door de veredelaars om dit probleem aan te pakken.
- Wanneer symptomen van SBR worden geïdentificeerd, wordt

aangeraden om de bieten te rooien om het verlies aan suikergehalte zoveel mogelijk te beperken.

Wat te doen bij twijfel ?

We zijn dit artikel begonnen met de typische symptomen van SBR. Als deze blad- en wortelsymptomen op uw percelen verschijnen, neem dan contact op met het KBIVB — Simon Mascart (s.mascart@kbivb.be / 0473/31.11.70) of de landbouwkundige van uw suikerfabriek.

Samengevat :

- 'Syndrome de basse richesse (SBR)' wordt veroorzaakt door 2 bacteriën die worden overgedragen door een glasvleugelcicade.
- De symptomen van SBR worden gekenmerkt door vergeling en chlorose van de oude bladeren in het begin van de herfst. De jonge bladeren zijn lancetvormig en asymmetrisch. Daarnaast treedt er ook een bruinverkleuring van de vaatbundels in de wortel op.
- De economische impact van SBR is een daling van het suikergehalte (tot 5 graden) en een wortelopbrengst die meer dan 25% lager ligt. Dit heeft gevolgen voor de economische opbrengst voor telers en de suikerindustrie.

Libramont : een editie vol uitwisselingen en ontmoetingen

De Libramont Beurs 2024 tekende een keerpunt met de introductie van het Platform One Health, een samenwerkingsruimte die een twintigtal verenigingen uit de plantaardige en dierlijke sector samenbracht.

Loïs Penasse

Het Platform One Health is het resultaat van de samenwerking tussen het Platform Plantengezondheid en het Platform Dierengezondheid, evenals vele andere spelers uit de waardeketen. Het doel was om het grote publiek bewust te maken van de kritieke vraagstukken in de landbouwsector. Het Platform Plantengezondheid bood bezoekers een interactieve rondleiding aan waarin ze de essentiële aspecten van plantaardige productie en de inspanningen voor voedselveiligheid en -controle konden ontdekken. De stand belichtte ook de samenwerking tussen de plantaardige en dierlijke sectoren, evenals de betrokkenheid van overheidsorganisaties zoals het FAVV, Sciensano, AMCRa en de FOD Volksgezondheid, die allemaal werken aan volksgezondheid en duurzaamheid.

Vrijdag 26 augustus: inhuldiging en gezelligheid

De Beurs van Libramont 2024 werd officieel geopend met de inhuldiging van het Platform One Health, in aanwezigheid van enkele sleutelfiguren uit de politiek, waaronder federaal minister van Landbouw David Claeys en Waals minister van Milieu Yves Coppieters. Na de openingsspeeches kregen de ministers een rondlei-

ding langs onze stand en namen ze deel aan een interactieve quiz. De dag werd verdergezet in een gezellige sfeer met de uitdeling van pannenkoeken en drankjes, waarmee de bezoekers op de eerste dag hartelijk werden verwelkomd.

Zaterdag 27 augustus: focus op bodemerosie

Op zaterdag bracht de nieuwe minister Anne Catherine Dalcq een bezoek aan ons project over bodemerosie. Dit gesprek benadrukte het belang van deze problematiek voor de toekomst van de Belgische landbouw.

Zondag 28 augustus: recordopkomst

Zondag, traditioneel een familiedag, kende een grote opkomst. Het publiek bestond voornamelijk uit gezinnen, wat een ideale gelegenheid bood om het brede publiek te sensibiliseren over het belang van plantgezondheid en de eenheid binnen de landbouwsector.

Van links naar rechts : Vinciane Gervais, Gisèle Fichet, Pierre Lebrun, Sigrid Maebe, Muriel Weverbergh, Erik Muylle, Audrey Boey, Loïs Penasse, Peter Jaeken, Johan Van Bosch

Maandag 29 augustus: strategische ontmoetingen en discussies

De laatste dag stond in het teken van strategische vergaderingen met Belgische ondernemers. Sylvie Decaigny presenteerde de nieuwe duurzaamheidsmaatregelen van de TS. De dag werd afgesloten met een drink voor oud-studenten van Gembloux, waar Yves Beckers, professor veeteelt aan de Universiteit van Gembloux Agro-Bio Tech, zijn expertise deelde over het gebruik van pulp.

Conclusie: een geslaagde editie vol engagement

De Beurs van Libramont heeft opnieuw het belang van samenwerking en bewustwording in de landbouwsector aangetoond. Het Platform One Health stond centraal in deze editie en trok duizenden nieuwsgierige en betrokken bezoekers. De cijfers spreken voor zich: in totaal werden er 7.000 pannenkoeken uitgedeeld als beloning voor de bezoekers die hun kennis testten met onze interactieve quiz.

Deze resultaten weerspiegelen niet alleen de aantrekkingskracht van onze stand, maar ook de groeiende interesse van het publiek in de vraagstukken rond plant- en dierengezondheid. Met dit succes op zak kijken we al uit naar de toekomst, met als doel de volgende editie nog impactvoller te maken voor alle betrokken actoren in de landbouwsector.

Minister Anne Catherine Dalcq brengt een bezoekje op onze stand.

Ontmoeting met twee landbouwondernemers: familietraditie en innovatie

Voor deze editie hebben we drie gepassioneerde landbouwondernemers/loonwerkers ontmoet: Gaël, Alain en Guillaume. Zij vertellen ons over de uitdagingen waarmee ze te maken hebben, de evolutie van hun bedrijven en hun inzet voor duurzame landbouw. Ontdek hun inzichten en ervaringen over het afgelopen seizoen en hun verwachtingen voor de toekomst.

Isabelle Roelandts & Pascale Tychon

Alain is een ervaren boer die het familiebedrijf voor landbouwdiensten, dat in de jaren zestig werd opgericht, overnam. Hij heeft veel kennis van de bieten-sector en heeft de technologische en klimatologische veranderingen door de jaren heen meegemaakt. Vandaag werkt hij samen met zijn zoon Gaël. Hij speelt nog steeds een belangrijke rol binnen het bedrijf, ook al laat hij het beheer geleidelijk over aan zijn zoon.

Gaël, zoon van Alain, is opgegroeid in de landbouwsector. Sinds hij samen met zijn vader het bedrijf overnam, heeft hij zich aangepast aan de nieuwe eisen van het vak, zowel op technologisch vlak als in het omgaan met klanten. Gaël is bijzonder alert op de uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt en zoekt voortdurend naar manieren om de landbouwpraktijken te verbeteren en het familiebedrijf toekomstbestendig te maken.

Guillaume Agneessens nam het bedrijf, opgericht door zijn ouders, over met een toekomstgerichte visie gericht op modernisering en specialisatie. Samen met zijn mama richtte hij Agri Minon op, waarmee hij de activiteiten van het bedrijf diversifieerde: van het aanbieden van diensten tot het volledige beheer van boerderijen. Guillaume, gepassioneerd door nieuwe technologieën, investeert in geavanceerde apparatuur om zijn klanten een optimale service te bieden, terwijl hij het landbouwwak klaarmaakt voor de toekomst.

Kunnen jullie jezelf voorstellen en ons iets vertellen over de geschiedenis van jullie bedrijf en de belangrijkste diensten die jullie aanbieden aan boeren?

Gaël: Mijn naam is Gaël en ik werk samen met mijn vader, Alain, en mijn oom Thierry in ons familiebedrijf voor landbouwdiensten. We richten ons voornamelijk op graan, zoals oogsten, zaaien, bespuiten, en natuurlijk het rooien van suikerbieten. We hebben ook een veehouderij, maar we besloten om die activiteit te verminderen om ons meer te kunnen concentreren op het agrarische werk. Het was een moeilijke, maar noodzakelijke beslissing. Onlangs werkten we bijvoorbeeld 48 uur aan één stuk door zonder te slapen, wat de werkdruk goed weergeeft.

Alain: Ik ben opgegroeid in deze sector, aangezien mijn vader al in de jaren '60 met deze activiteiten begon. Het was toen een andere manier van werken. Ik herinner me de eerste machines nog goed, en in 1972 begonnen we met het rooien van bieten. Voordien was het een buurman die het voor ons deed, maar al snel nam ik het over. Op een tractor zonder tractie rijden was toen een avontuur! Vroeger was er ook nog veel meer teamwork, in tegenstelling tot vandaag, waar je vaak alleen op het veld werkt.

Guillaume: Ik ben Guillaume Agneessens en ik run samen met mijn moeder het bedrijf Agri Minon. Wij namen de bedrijfsvoering over na de scheiding van mijn ouders. Het bedrijf werd in 1982 opgericht, en sinds 2010 werk ik met mijn mama om het verder uit te breiden. In 2014 richtten we Agri Minon op, waarmee we ons specialiseerden in het volledige beheer van landbouwbedrijven. Ons bedrijf bestaat nu uit twee hoofd-

Alain en Gaël, vader en zoon, loonwerkers in de regio van Buzet.

activiteiten: enerzijds het verlenen van diensten zoals zaaien en het rooien van bieten op aanvraag, anderzijds het volledige beheer van boerderijen, inclusief administratie. We zijn gevestigd in Braine-le-Château en werken in een straal van 40 km rondom ons bedrijf.

Gaël: Qua diensten bieden we een breed scala aan agrarische activiteiten. Voor suikerbieten hebben we jaarlijks een vrij constante oppervlakte die we bewerken. We zijn ook actief in graan, waarbij we niet alleen zaaien, maar ook oogsten voor veel boeren. Door de klimaatveranderingen is de druk om alles op tijd te regelen de afgelopen jaren toegenomen. Soms beginnen we te oogsten en moeten we vanwege de regen weer stoppen om vervolgens zo snel mogelijk verder te gaan zodra het weer het toelaat. Dit vraagt veel flexibiliteit.

Guillaume: Ook wij bieden een breed scala aan diensten aan, zoals het zaaien en oogsten van suikerbieten en maïs (zowel voor silo als graan), het oogsten van gras voor kuilvoer of balen, en uiteraard het sproeien. We werken ook voor biologische klanten met mechanische onkruidbestrijdingsmethoden, zoals voor het schoffelen van bieten. Daarnaast doen we snoeiwerk en zaaien we groenbemesters. In de winter strooien we soms zout, maar dat is vrij beperkt.

Hoe verloopt de coördinatie met de suikerfabrieken en de landbouwers voor het rooien van bieten?

Gaël: We ontvangen een planning van de suikerfabriek, en dat is essentieel voor de organisatie van ons werk. Het zijn vaak jaarlijks dezelfde klanten, en we weten precies voor wie we moeten rooien. Soms belt de klant ons om te zeggen dat er ergens gerooid moet worden, soms nemen wij zelf contact op. De uitdaging is om de planning te respecteren en tegelijkertijd te voldoen aan de verwachtingen van de klanten. Tijdens de vorige campagne wilden veel boeren bijvoorbeeld wachten tot het laatste moment om te rooien, omdat de suikergehalten aan het begin van het seizoen laag waren. Maar als er zes bedrijven tegelijk moeten worden gerooid, moet je ergens beginnen.

Alain: De planning is cruciaal om stress te voorkomen. Als het mooi weer is, wil iedereen tegelijkertijd rooien. Door de vaste data die de suikerfabriek ons geeft, kunnen we deze druk beheersen. Maar dit jaar was bijzonder moeilijk door de weersomstandigheden. Er waren momenten waarop de grond gewoon ontoegankelijk was. Soms moesten we het rooien in meerdere keren doen, wat de zaken nog ingewikkelder maakte.

Wij hebben een vertrouwensrelatie met de agronoom van de suikerfabriek. Dit is essentieel om onnodige schade op het veld te vermijden. Guillaume

Guillaume: Bij ons verloopt de coördinatie met de suikerfabriek ook goed. We werken voornamelijk samen met Marc Gautier, die zeer begripvol is. Als we aangeven dat de omstandigheden niet goed zijn, vertrouwt hij ons oordeel en dwingt hij ons niet om fouten te maken. Deze vertrouwensrelatie is essentieel om onnodige schade aan de velden te voorkomen. Soms stellen wij voor om een ander perceel te rooien, afhankelijk van de omstandigheden, en hij geeft ons die flexibiliteit. De samenwerking verloopt ook goed met de agronomen en de chauffeurs van de rooiers, met wie we regelmatig contact hebben tijdens het seizoen.

Welke uitdagingen hebben jullie ervaren tijdens de laatste bietencampagne, vooral met betrekking tot de weersomstandigheden en het oogstbeheer?

Gaël: De laatste campagne was een van de moeilijkste die we ooit hebben meegemaakt. De weersomstandigheden waren bijzonder slecht, met veel regen na 16 oktober. Daardoor was het moeilijk om de velden op te geraken, en sommige stukken land waren gewoon niet toegankelijk. We hebben het rooien meerdere keren moeten uitstellen en soms in fasen uitgevoerd om te voorkomen dat we de bodem zouden beschadigen.

Guillaume leidt Agri Minon met zijn mama Annie.

Alain: Het was echt een vreemd jaar. Soms werkten we 48 uur achter elkaar in het weekend, wat op de lange termijn niet vol te houden is. Vervolgens waren er periodes van drie weken waarin er bijna geen werk was, waarna ineens alles tegelijk moest gebeuren. Het is moeilijk om op die manier een bedrijf te runnen. We kunnen ons geen extra machines veroorloven als dat niet rendabel is.

Guillaume: Voor ons was de laatste campagne ook erg ingewikkeld. We hebben veel tijd besteed aan het inspecteren van velden voordat we de machines stuurden, om te controleren of de omstandigheden geschikt waren. De boeren wisten vaak zelf ook niet hoe hun velden erbij lagen. We hebben ons team moeten trainen om meer vertrouwen te hebben in hun eigen gevoel en oordeel. Het was een grote uitdaging om het moreel hoog te houden en hen gemotiveerd te houden, vooral als ze in de modder moesten werken. Toch hebben we grote schade kunnen voorkomen, wat op zich al een succes is. Ik wil het team dan ook nogmaals feliciteren voor hun flexibiliteit.

Hoe gaan jullie om met de impact van klimaatverandering op jullie activiteiten en op de boeren met wie jullie werken?

Gaël: We proberen zo snel mogelijk te reageren en te anticiperen waar we kunnen. Maar er zijn dingen die we gewoon niet onder controle hebben. Als klanten niet willen zaaien vanwege de omstandigheden, kunnen we daar niets aan doen. De machines worden steeds groter, en boeren hebben steeds meer hectares om te bewerken. Dat legt nog meer druk op ons om alles op tijd af te krijgen.

Alain: Alles moet steeds sneller. Vroeger waren we blij als we 3 of 4 hectare per dag konden balen. Nu doen we er 15 of 20, en het moet nog sneller. Maar de landbouwgrond neemt af, dus we moeten hetzelfde werk doen in veel minder tijd.

We proberen zo goed mogelijk te reageren en te anticiperen. Gaël

Guillaume: Klimaatverandering heeft een directe impact op de bodemkwaliteit. Met steeds extremere seizoenen, of ze nu erg droog of juist erg nat zijn, merken we dat veel bodems in slechte staat verkeren. Het meest voorkomende probleem is het ontstaan van een ploegzool, die verhindert dat water de bodem binnendringt. Wij hebben besloten om bijna volledig te stoppen met ploegen om de bodemstructuur te behouden. Dit zorgt ervoor dat de bodem in betere staat blijft, wat essentieel is om de effecten van klimaatverandering op te vangen. We investeren ook in machines met lage drukbanden, zodat we beter met de variabiliteit van de bodem kunnen omgaan en onze werktijden kunnen optimaliseren.

Kunnen jullie iets vertellen over de evolutie van de machines en technologieën die jullie gebruiken? Wat zijn de laatste investeringen die jullie op dit gebied hebben gedaan?

Gaël: De machines zijn enorm geëvolueerd sinds we begonnen. We begonnen met vrij eenvoudige machines, maar nu gebruiken we integrale rooiers voor het rooien

van bieten. We hebben ook geïnvesteerd in een nieuwe zaaimachine, omdat de precisie-eisen steeds hoger worden. Bijvoorbeeld voor het schoffelen van bieten, moet je heel dicht bij de lijn werken, of zelfs in de lijn zelf. Dit vereist steeds geavanceerdere machines.

Guillaume: Wij investeren veel in technologie om de opbrengsten te verbeteren. We hebben bijvoorbeeld onze oogstmachines uitgerust met GPS en opbrengst-sensoren, zodat we opbrengstkaarten kunnen maken. Die kaarten helpen ons om minder productieve gebieden in de velden te identificeren, zodat we de bemesting en andere inputs kunnen aanpassen. Dit maakt deel uit van onze aanpak om de percelen zo homogeen

mogelijk te maken. We hebben ook geïnvesteerd in een nieuwe hoogtechnologische zaaimachine voor bieten, die in staat is om direct te zaaien. Dat is nog niet heel gebruikelijk, maar ik denk dat dit de toekomst is.

Hoe zien jullie de toekomst van de bietensector in België, en welke rol spelen ondernemers daarin?

Gaël: We hopen dat het blijft doorgaan, want het is een belangrijk deel van ons werk. Maar alles hangt af van de suikerprijs en de beslissingen van de suikerfabrieken. Als ze besluiten om fabrieken te sluiten, zoals in Frankrijk is gebeurd, dan is het einde verhaal voor de bieten in België. Die onzekerheid weegt zwaar op ons.

Alain: We dachten eraan om onze machine te vervangen, maar als je de prijs van een nieuwe ziet en geen zekerheid hebt over de toekomst, is dat te riskant. Als we dit jaar de omstandigheden van vorig jaar hadden gehad met een bietenprijs van minder dan 30 euro per ton, dan waren er geen bieten geweest. Boeren blijven doorgaan vanwege de goede prijs, maar dat kan van de ene dag op de andere veranderen.

Guillaume: Ik denk dat de toekomst van de bietensector afhangt van de suikerprijs, maar ook van de manier waarop ondernemers hun werk doen. Als ondernemers erin slagen om goed werk te leveren, zelfs in moeilijke omstandigheden, zal dat boeren aanmoedigen om door te gaan met het telen van bieten. Het beheer van de teelt is cruciaal, en als dat goed wordt gedaan, kan dat het verschil maken tussen doorgaan of stoppen. De rol van ondernemers is dus essentieel om de sector in leven te houden.

Agri Minon werkt ook voor bio-klanten en maakt daarvoor gebruik van mechanische onkruidbestrijding.

We zouden graag investeren in nieuw materiaal. Maar zonder garantie vanuit de suikerfabrieken, is dat risico enorm. Alain

Welke adviezen hebben jullie voor landbouwers om hun samenwerking met ondernemers zoals jullie te optimaliseren?

Gaël: Het belangrijkste is om ons vroegtijdig op de hoogte te brengen. Er zijn nog steeds te veel klanten die ons 's ochtends bellen voor werk in de middag. Dat is moeilijk te organiseren, vooral als we al een drukke planning hebben.

Alain: Het weer speelt ook een grote rol. We doen ons best om aan de behoeften te voldoen, maar we hebben onze grenzen. Soms moeten we accepteren dat niet alles meteen kan gebeuren.

Guillaume: Vertrouwen is cruciaal. Als de boer vertrouwen heeft in zijn ondernemer, verloopt het werk soepel. Het is ook belangrijk om ons zo vroeg mogelijk te informeren over een opdracht, zodat we ons goed kunnen organiseren. We besteden veel tijd aan telefoneren om alles te coördineren, en dat wordt steeds zwaarder. We hebben onlangs iemand aangenomen om ons te helpen met het plannen, wat ons hopelijk wat verlichting zal brengen.

Welke innovaties of verbeteringen zouden jullie willen zien in de landbouwdienstensector om beter te voldoen aan de behoeften van boeren?

Guillaume: Wat we nodig hebben, is een opleidingscentrum om werknemers in de landbouw op te leiden en hen de passie voor het vak bij te brengen. De landbouwsector heeft te kampen met een gebrek aan communicatie en opleiding. Er zijn genoeg jonge jongens en meisjes die gek zijn op tractors, maar ze moeten aangemoedigd worden om door te gaan. Daarnaast is er een gebrek aan specifieke opleidingen voor landbouwchauffeurs. Ik moest naar Frankrijk om een opleiding te volgen, omdat dat in België niet bestaat.

Een andere gedachte is om de verhuur van landbouwmachines te ontwikkelen in plaats van alleen diensten aan te bieden. Dit zou boeren in staat stellen om toegang te krijgen tot geavanceerde apparatuur zonder dat ze het zelf hoeven te kopen. Dit concept bestaat nauwelijks in België, maar zou best succesvol kunnen zijn.

Hoe zorgen jullie ervoor dat jullie bedrijf winstgevend blijft, terwijl jullie concurrerende diensten aan boeren aanbieden?

Alain: We hebben onze tarieven voor diensten moeten verhogen, wat niet altijd goed wordt ontvangen, maar het is noodzakelijk. De kosten stijgen overal, en de prijzen van onze producten stijgen niet in hetzelfde tempo. De prijzen voor graan bijvoorbeeld zijn al jaren vrijwel gelijk.

Gaël: We proberen ons te voorzien van materiaal dat geschikt is voor onze behoeften en dat voldoet aan de vraag van onze klanten, zowel nieuw als tweedehands. We bieden ook meer werkzaamheden tussen de seizoenen aan, zodat we het hele jaar door werk hebben.

Guillaume: Voor ons is winstgevendheid vooral een kwestie van tijd besparen. We hebben alles zo georganiseerd dat elke taak zo snel mogelijk kan worden uitgevoerd. We investeren ook veel in de opleiding van ons personeel om fouten te voorkomen en ons werk te optimaliseren. Zo organiseren we meerdere keren per jaar trainingen om de instellingen van de machines door te nemen en de beste werkwijzen te bespreken. We berekenen ook precies de vaste en variabele kosten van elke machine, zodat we weten wanneer het tijd is om een machine te vervangen. Het is een investering, maar het zorgt ervoor dat we minder stilstand hebben door herstellingen en een betere service aan onze klanten kunnen bieden.

Betteraviers belges - Belgische bietentelers

Maandblad van de Confederatie van de Belgische Bietenplanters vzw

Anspachlaan 111 / 10 • 1000 Brussel

T. 02 513 68 98 • F. 02 512 19 88 • www.cbb.be • lebetteravier@cbb.be • Twitter: [@cbb_nl](https://twitter.com/cbb_nl)

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Jef Cleiren, Voorzitter CBB

Uitgave publiciteit: Isabelle Roelandts - Martine Moyart

Verantwoordelijke voor de suikerbiettechniek: KBIVB Tienen

Druk: Antilope De Bie

Jaarabbonnement: België € 24,00 • EU-land € 44,00 • Niet EU-land € 54,00

IBAN BE 70 1031 0384 3925 • BTW BE 0445.069.157